

Portfolio

Žákovské portfolio je souborem dokladů o žakově učení za určité období. Obsahuje práce žáků různých forem (písemné testy, výstupy projektů, výtvarné práce, fotografie, hodnotící a sebehodnotící archy apod.), které dokumentují vývoj sledovaných dovedností v čase. Portfolio není pouhým souborem vyhodnocených testů a výkresů. Aby plnilo funkci hodnotícího nástroje, musí obsahovat dokumentaci o pokroku žáka vzhledem k tomu, které cíle kurikula sledujeme. Je rovněž důležité předem stanovit, zda je cílem portfolio sledovat proces nebo výsledný produkt, co by mělo obsahovat, kdo a na základě čeho bude jednotlivé položky vybírat a podle jakých kritérií bude jeho obsah hodnocen.

Portfolio umožňuje paralelně sledovat více různých aspektů žakova učení. Učí žáky rozpoznávat kvalitu ve vlastní práci a ukazatele vlastního pokroku a kromě jiného v nich rozvíjí pocit odpovědnosti za vlastní práci. To je pro rozvoj jejich sebepojetí i kompetencí k učení velmi důležité.

Podle toho, zda portfolio plní funkci formativního nebo souhrnného hodnocení, můžeme rozlišovat portfolio pracovní, dokumentační a reprezentační. O tom, co bude součástí portfolio, může rozhodovat sám žák, učitel anebo ve spolupráci oba. Stejně tak lze přistupovat i k hodnocení jeho obsahu.

Pracovní portfolio slouží k průběžnému sledování žakovy práce a ke zpětné vazbě. Je nástrojem, který dobře propojuje hodnocení s učením. Vhodné je zařazovat do něj ukázky řešení problémových úloh, materiály dokumentující zvládnutí určité pracovní metody, doklady ze samostatné četby včetně čtenářských listů, deníků a úvah o textu, výtvarné produkty dokumentující např. postupné zvládnutí určité technologie, doklady o průběhu a výsledku projektu nebo nahrávky hlasité četby dokumentující žákův pokrok. V prvních ročnících školní docházky radí žákům s výběrem položek učitel a po uplynutí delšího období se k nim pravidelně s žáky vrací a společně si o nich povídá a hodnotí, co se povedlo. Žáci se rovněž učí popisovat zážitky ze školních akcí a s odstupem o nich mluvit.

Učitel jednou za čas vyzve žáky k revizi jejich pracovního portfolio. Žáci každou zařazenou položku opatří stručným písemným komentářem a zhodnotí, v čem spatřují kvalitu své práce a kterou položku by pro příště z portfolio vyřadili. Velmi užitečnou aktivitou je závěrečná diskuse, kde žáci hovoří před ostatními o svých největších úspěších a o svém pokroku. Učitelův komentář přichází až poté, co své práce zhodnotí sami žáci.

Dokumentační portfolio se od pracovního portfolio liší tím, že vzniká až po uzavření určité etapy žakova učení a obsahuje jen ty práce, které dokládají jeho postupné zlepšování ve stanovených cílech učení (např. počáteční, pokročilá a finální verze slohové práce). Zde jsou pro sledování vlastního pokroku dobrou pomůckou sady kritérií. Položky v portfolio jsou doplněny žakovým komentářem (v pozdějším věku v záznamovém listu nebo metodou volného psaní) o tom, jak daný úkol postupně zvládal, jak dlouho se s ním potýkal, s kým na něm spolupracoval, co se přitom naučil a jak to může doložit, co mu pomohlo a které okamžiky byly rozhodující.

Dokumentační portfolio je výborným základem pro konzultaci mezi učitelem, žákem a rodiči, např. v období před sumativní klasifikací. Doporučuje se, aby taková konzultace probíhala v příjemném prostředí a atmosféře a aby první slovo vždy dostal žák.

Problém s dokumentačním portfolio na 2. stupni a na střední škole vzhledem k velkému množství předmětů a prací lze řešit například tím, že si žáci v určitém období donášejí pouze